

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังนี้

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. สภาพการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา และด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2. ผลการเปรียบเทียบสภาพการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 26 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนแยกตามขนาดของสถานศึกษาพบว่าผู้บริหารและครูผู้สอนที่อยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน มีสภาพการเรียนรู้และการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าสภาพการเรียนรู้และการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ในสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. วิเคราะห์ปัญหาและแนวทางเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสรุปได้ ดังนี้

3.1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

3.1.1 ปัญหาทางด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

- 1) การบริหารจัดการไม่เป็นระบบขาดความชัดเจน

2) ขาดแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3) การมีส่วนร่วมของกับชุมชนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงยังมีน้อย

4) การนิเทศ ติดตาม กิจกรรมโครงการส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนรู้ไม่ต่อเนื่อง

5) ผู้บริหารขาดความตระหนักในการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในสถานศึกษาอย่างจริงจัง

3.1.2 แนวทางการพัฒนาด้านบริหารจัดการสถานศึกษา

1) จัดให้มีการบริหารโดยใช้ฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้ครอบคลุมทุกกลุ่มงาน

2) ควรเน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับชุมชน และหน่วยงานภาครัฐภายในชุมชน

3) จัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้านการจัดการเรียนรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำเนินงานที่ต่อเนื่อง

4) ผู้บริหารทำความเข้าใจในเรื่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถสื่อสารกับบุคลากรให้ชัดเจน

3.2 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

3.2.1 ปัญหาทางด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

1) ขาดการวิเคราะห์หลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้ที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2) การวัดผลและประเมินผลที่สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่ชัดเจน

3) การบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระยังมีน้อย

4) ขาดการรายงานผลการดำเนินงานที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.2.2. แนวทางการพัฒนาด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

1) จัดตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2) จัดให้มีการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาให้หน่วยการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3) ให้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยสอดแทรกทุกกลุ่มสาระ

3.3 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

3.3.1 ปัญหาด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

- 1) ไม่มีกิจกรรมที่ขยายผลกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากผู้เรียนสู่ผู้เรียน
- 2) จัดตั้งชุมนุม ชมรมในการพัฒนาตนเองตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีน้อย
- 3) ขาดนักเรียนแบบอย่างการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 4) ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่มีการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.3.2 แนวทางการพัฒนาด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

- 1) ควรจัดกิจกรรมที่เน้นให้นักเรียนพัฒนาศักยภาพของตนเอง
- 2) ควรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจัดให้สอดคล้องกับสมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน
- 3) ส่งเสริมให้มีการสร้างนักเรียนแกนนำเพื่อจัดกิจกรรมการขยายผลจากผู้เรียนสู่ผู้เรียน
- 4) จัดตั้งชุมนุม ชมรมที่สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.4 ด้านการพัฒนาบุคลากร

3.4.1 ปัญหาด้านการพัฒนาบุคลากร

- 1) บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างแท้จริง
- 2) การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนยังไม่ชัดเจน
- 3) การนิเทศ ติดตาม ประเมินผล การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้จัดการเรียนรู้ไม่ต่อเนื่อง
- 4) การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับประเพณีวัฒนธรรมในชุมชนยังมีน้อย
- 5) การเผยแพร่ผลงานด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามหน่วยงานต่าง ๆ ยังมีน้อย

3.4.2 แนวทางการพัฒนาด้านการพัฒนาบุคลากร

- 1) จัดอบรม ประชุมเชิงปฏิบัติในการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญ
- 2) ศึกษาดูงานในสถานศึกษาที่เป็นแบบอย่างการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงหรือศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3) ส่งเสริมให้บุคลากรตระหนักในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนรู้และในชีวิตประจำวัน

4) ควรจัดให้มีการแสดง เผยแพร่ผลงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

3.5 ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ

3.5.1 ปัญหาด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ

1) ผู้บริหารยังไม่ให้ความสำคัญในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนรู้เท่าที่ควร

2) บุคลากรไม่มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาจัดการเรียนรู้

3) ผู้เรียนไม่มีการเชื่อมโยงหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

4) แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่หลากหลาย

3.5.2 แนวทางการพัฒนาด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ

1) สร้างความตระหนักให้กับผู้บริหารในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง

2) บุคลากรต้องมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

3) สนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อ จัดหาสื่อที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเพิ่มแหล่งเรียนรู้ให้หลากหลาย

4. แนวทางในการพัฒนาจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 ท่าน สามารถสังเคราะห์เนื้อหาและสรุปได้ดังนี้

4.1 แนวทางการพัฒนาด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

4.1.1 ผู้บริหารต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างแท้จริง

4.1.2 ผู้บริหารต้องใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมครู บุคลากร ผู้ปกครอง ชุมชนและนักเรียน

4.1.3 การบริหารในแนวราบสร้างความเข้าใจให้ตรงกันในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.1.4 ให้กำหนดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในวิสัยทัศน์ พันธกิจ อัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา

4.1.5 กำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยปรากฏในแผนปฏิบัติการ แผนระยะกลาง และแผนระยะยาว

4.1.6 ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการทุกกลุ่มงาน
ทุกกลุ่มสาระฯ โดยกำหนดเป็นกลยุทธ์ให้เป็นไปตามบริบทและอัตภาพของสถานศึกษา

4.1.7 แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ ติดตามการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียงและนำผลที่ได้มาปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

4.2 แนวทางการพัฒนาด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

4.2.1 จัดให้มีการวิเคราะห์หลักสูตรจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551 โดยกำหนดให้มีหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในคำอธิบายรายวิชา หน่วย
การเรียนรู้

4.2.2 กำหนดให้ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในแผนการจัดการ
เรียนรู้โดยให้มีในจุดประสงค์การเรียนรู้ ตัวชี้วัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล
ให้บรรลุทางด้านความรู้ ด้านทักษะ และเจตคติ

4.2.3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เน้นการฝึกทักษะการคิดโดยการตั้งคำถามให้
ครอบคลุมทั้ง 3 ห่วง 2 เงื่อนไขและเชื่อมโยง 4 มิติ

4.2.4 การจัดกิจกรรมเน้นการถอดบทเรียนให้ครอบคลุมทั้ง 3 ห่วง 2 เงื่อนไข
และเชื่อมโยง 4 มิติ

4.2.5 จัดให้มีการบูรณาการทุกกลุ่มสาระ โดยการสอดแทรกหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียงทั้งในเนื้อหาในวิชาและในชีวิตประจำวัน

4.3 แนวทางการพัฒนาด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

4.3.1 ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับหลัก
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การทำกิจกรรมที่เน้นจิตอาสา การพัฒนาศักยภาพของตนเอง

4.3.2 ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมที่เน้นกระบวนการขยายผลจากนักเรียนสู่
นักเรียน เช่น โครงการเพื่อนเตือนเพื่อน โครงการพี่ช่วยน้อง โครงการทูบีนัมเบอร์วัน เป็นต้น

4.3.3 ให้มีการสอดแทรกหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกิจกรรม
ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์

4.3.4 จัดตั้งชุมนุม ชมรมที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ให้ชัดเจนและยั่งยืน เช่น ชุมนุมจิตสาธารณะ ชุมนุมเกษตรพอเพียง ชมรมคนพอเพียง เป็นต้น

4.3.5 เน้นให้นักเรียนถอดบทเรียนจากกิจกรรมในหลักสูตร และกิจกรรมใน
ชีวิตประจำวันโดยการกำกับติดตามของครู

4.3.6 มีการติดตามการจัดกิจกรรม วัดผลประเมินผลการจัดกิจกรรมของ
นักเรียนอย่างต่อเนื่องและนำผลที่ได้มาปรับปรุงพัฒนาต่อไป

4.4 แนวทางการพัฒนาด้านการพัฒนาบุคลากร

4.4.1 จัดการประชุม อบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้บุคลากรมีความเข้าใจหลัก
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างแท้จริงก่อนนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้

4.4.2 ส่งเสริมให้บุคลากรนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ใน
ชีวิตประจำวันอย่างสม่ำเสมอ

4.4.3 สร้างความร่วมมือระหว่างบุคลากรกับชุมชน ให้ชุมชนมีส่วนร่วม มีความรู้สึกถึงการเป็นเจ้าของสถานศึกษารวมทั้งการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาในท้องถิ่นให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.4.4 จัดแสดงและเผยแพร่ผลงานของบุคลากรที่นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนรู้

4.4.5 สร้างแรงจูงใจให้กับบุคลากรในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติให้เป็นแบบอย่าง

4.5 แนวทางการพัฒนาด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ

4.5.1 ผู้บริหารต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างแท้จริงและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างได้

4.5.2 ผู้บริหารนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างจริงจัง

4.5.3 สร้างจุดเด่นให้สถานศึกษาตามบริบทของแต่ละขนาด เช่น ขนาดเล็ก เน้นกิจกรรมทางด้านการเกษตรการช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ขนาดกลาง เน้นไปที่การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาการทำกิจกรรมถอดบทเรียนในวิชาเรียน ขนาดใหญ่ เน้นกิจกรรมเฉพาะกิจโดยอาศัยนักเรียนแกนนำ เช่น โครงการ การถอดบทเรียนจากกิจกรรมที่ทำ ขนาดใหญ่พิเศษเน้นการถอดบทเรียนในกิจกรรมที่ทำในชีวิตประจำวัน

4.5.4 บุคลากรนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาจัดการเรียนรู้และในชีวิตประจำวันและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง

4.5.5 จัดการระดมทุนเพื่อพัฒนาสถานศึกษา

4.5.6 ผู้เรียนถอดบทเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยการฝึกปฏิบัติ การพูดซ้ำย้ำทวน อย่างสม่ำเสมอ

4.5.7 ผู้เรียนฝึกทักษะการคิดให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยมาอภิปรายผลดังนี้

1. สภาพการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา และด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สอดคล้องกับ

งานวิจัยของดาหวัน หุตาณกุล (2551 : 96) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพของการบริหารโรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครพนม เขต 2 ปีการศึกษา 2550 กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 304 คน ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับ มาก สอดคล้องกับ ตรีนุศุล พงษ์พันธ์ (2552 : 85) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินการบริหารจัดการศึกษาตามหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 พบว่าการดำเนินการบริหารจัดการศึกษาตามหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อระดับการดำเนินการบริหารจัดการศึกษาตามหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับ มงคล อินทรโชติ (2552 : 125-126) ได้ศึกษาการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 ผลการวิจัย พบว่าการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามคุณลักษณะ ความ พอประมาณ ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกัน และ เงื่อนไขคุณธรรม เงื่อนไขความรู้ บริหารงาน 4 ด้านคือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารทั่วไป พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูต่อระดับความสำเร็จอยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับ เพ็ญญาธีรทองดี (2552 : 125) การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นต่อการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ธนิตา ลอยพโยม (2552 : 102-103) ได้ศึกษาการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ผลวิจัยพบว่า สภาพการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการบริหารจัดการศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับ เถาว์วัลย์ ร่องทอง (2552 : 134 - 135) ได้ศึกษาประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 จากการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากและ

สอดคล้องกับ ประสาน พิทักษ์โกศล (2552 : 105) ได้ศึกษาเรื่องประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สกลนคร เขต 1 โดยสรุประดับประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สกลนคร เขต 1 พบว่าประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สกลนคร เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยน้อยไปหามาก ดังนี้ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารวิชาการ

ผลการศึกษาเป็นดังนี้อาจเนื่องจากนโยบายระดับประเทศที่ได้รื้อฟื้นหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากำหนดเป็นกลยุทธ์ในการพัฒนาประเทศไม่ว่าจะเป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11(พ.ศ. 2555 - 2559) ที่ได้รื้อฟื้นหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาสร้างภูมิคุ้มกันให้กับประเทศที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 11(พ.ศ. 2555 - 2559) ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาไว้ในยุทธศาสตร์ที่ 1 ยุทธศาสตร์คุณภาพและยกระดับมาตรฐานผู้เรียน ครู คณาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา และสถานศึกษา มีกลยุทธ์และแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและความเป็นพลเมืองในระบบการศึกษา สร้างกระบวนการเรียนรู้ ปลุกจิตสำนึกให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2555 : 18) นอกจากนี้สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีนโยบายการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาทุกแห่งโดยมีคณะกรรมการประเมินทั้งภายในและภายนอกองค์กรอยู่อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ได้กำหนดเป็นวิสัยทัศน์ พันธกิจและกลยุทธ์ในการพัฒนาสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ทุกสถานศึกษา ทำให้ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาได้ตระหนักในการรื้อฟื้นหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในการจัดการเรียนรู้และบริหารการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนาครูโดยการจัดอบรมเชิงปฏิบัติ การประกวด แข่งขัน การแสดงและเผยแพร่ผลงานที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยคณะกรรมการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 เพื่อให้บังเกิดผลกับผู้เรียนอย่างแท้จริง

2. เปรียบเทียบสภาพการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนแยกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่าผู้บริหารและครูผู้สอนที่อยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน มีสภาพการเรียนรู้และการ

บริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าสภาพการเรียนรู้และการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ในสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันรายด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ วชิราวุธ ปานพรม (2551 : 123) ได้ศึกษาสภาพและประสิทธิผลการจัดการศึกษาตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศงขลา เขต 1 พบว่า ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอนโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ ธนิตา ลอยพโยม (2552 : 105) ได้ศึกษาการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ผลวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบสภาพการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่าไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ เถาว์วัลย์ รองทอง (2552 : 135) ได้ศึกษาประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศงขลา เขต 3 จากการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศงขลา เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีสถานภาพแตกต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศงขลา เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนที่มีช่วงชั้นที่ทำการสอนแตกต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ผลการศึกษาเป็นดังนี้อาจเนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยสำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษาได้มีนโยบายและกำหนดวิสัยทัศน์ให้สถานศึกษาทุกแห่งเป็นสถานศึกษาพอเพียงภายในปี 2556 จำนวน 9,999 โรงเรียนและในทุกเขตพื้นที่การศึกษาทุกแห่งจะต้องมีโรงเรียนที่เป็นศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างน้อยเขตพื้นที่ละ 1 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26. 2555 : 27) ซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ที่ได้มีน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้จัดการศึกษานอกจากนี้การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ยังมีการขับเคลื่อนโดยใช้ภาคีเครือข่าย มีโรงเรียนศูนย์การเรียนรู้เป็นพี่เลี้ยงในการขับเคลื่อนสถานศึกษาพอเพียงด้วยความร่วมมือทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเพื่อให้การขับเคลื่อนให้มีพลังและมีคุณภาพรวมทั้งมีการประเมินสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังมีการสร้างแรงจูงใจในการขับเคลื่อน ได้แก่ การจัดสรรงบประมาณแลกกับเป้า การกำหนดเป็นตัวชี้วัดในการประเมินผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษา

และการยกย่อง เชิดชูเกียรติหน่วยงาน และผู้ปฏิบัติงานดีเด่นนอกจากนี้การพัฒนาการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะมีจุดเด่นของแต่ละสถานศึกษาแตกต่างกันเช่น ขนาดเล็กเน้นกิจกรรมทางด้านการเกษตรการช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ขนาดกลางเน้นไปที่การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาการทำกิจกรรมถอดบทเรียนในวิชาเรียน ขนาดใหญ่เน้นกิจกรรมเฉพาะกิจโดยอาศัยนักเรียนแกนนำ เช่น โครงการ การถอดบทเรียนจากกิจกรรมที่ทำ ขนาดใหญ่พิเศษเน้นการถอดบทเรียนในกิจกรรมที่ทำในชีวิตประจำวันเห็นได้จากโรงเรียนที่เป็นต้นแบบของการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการสถานศึกษาคือ โรงเรียนปอพานพิทยาคม (ขนาดเล็ก) โรงเรียนดงใหญ่พิทยาคม (ขนาดกลาง) โรงเรียนนาเชือกพิทยาสรรค์(ขนาดใหญ่) โรงเรียนบรบือวิทยาคาร (ขนาดใหญ่พิเศษ) ซึ่งสามารถจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้เท่าเทียมกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

จากผลการวิจัยการศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้และบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน มีข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้ดังนี้

- 1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ควรมีรูปแบบการประเมินสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้ชัดเจน
- 1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ควรประสานหน่วยงานอื่นในการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 1.3 ด้านการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารต้องสร้างความเข้าใจกับครู บุคลากร ผู้ปกครองและชุมชนให้เข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้ถูกต้องและนำไปใช้ในชีวิตได้อย่างแท้จริง
- 1.4 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ให้มีการสอดแทรกหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระฯ ทั้งในเนื้อหาวิชาเรียนและการดำเนินชีวิตโดยการพูดซ้ำ ย้ำทวน การคิด การปฏิบัติให้ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 1.5 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จัดให้มีกิจกรรมที่ผู้เรียนขยายผลถึงผู้เรียนการฝึกทักษะการคิด การปฏิบัติโดยยึดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยการถอดบทเรียนและสร้างนักเรียนแกนนำให้เป็นแบบอย่าง
- 1.6 ด้านการพัฒนาบุคลากร ต้องมีการนิเทศ ติดตาม ประเมินการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้จัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและสามารถปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของการใช้ชีวิตพอเพียงได้

1.7 ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ ผู้บริหารและบุคลากรต้องมีอุปนิสัยพอเพียง เป็นแบบอย่างสามารถสร้างจุดเด่นให้สถานศึกษาตามบริบทและอัตภาพของสถานศึกษาโดย ถ่ายทอดสู่ผู้เรียนในรูปแบบการถอดบทเรียน 3 ท่วง 2 เงื่อนไข เชื่อมโยง 4 มิติ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

- 2.1 ควรมีการวิจัยในการสร้างจุดเด่นของสถานศึกษาที่เป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ
- 2.2 ควรมีศึกษาการถอดบทเรียนการจัดการเรียนรู้และบริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาพอเพียง สถานศึกษาพอเพียงต้นแบบและศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 2.3 ควรศึกษาประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้และบริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาที่เป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY